

tidsbegränsning, tillerkännas äfven andra arbetare, som i sådant bo hafva innestående fordran för af dem såsom anstälde daglönare utfördt arbete; samt

att, derest arbetsaftal är mellan arbetsgifvaren och arbetstagaren i behörig ordning upprättadt, dylik förmansrätt måtte tillkomma den senare jemväl för hela den tid sådant aftal fortfar att vara lagligt gällande.

Om motionens remitterande till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 25 januari 1890.

A. W. Nilson.

Representant för Lidköping—Falköping—Hjo.

N:o 74.

Af herrar A. W. Nilson i Lidköping och C. Persson i Stallerhult om anvisande af ett förslagsanslag å 20,000 kronor att användas såsom bidrag till aflönande af vikarie för ordinarie folkskolelärare eller folkskolelärarinna under sjukdom.

Den bekymmersamma belägenhet, hvori vanligen den folkskolelärare eller lärarinna råkar, hvilken af sjukdomsfall urståndsättes att sjelf uppehålla sin tienst, har gifvit anledning till, att frågan om bidrag i en eller annan form för aflönande af vikarie vid ordinarie folkskolelärares eller lä-

rarinns sjukdom på senare tid ganska allmänt sysselsatt folkskolans lärarepersonal på skolmöten och vid andra öfverläggningar om skolans angelägenheter.

Hos skolläreföreningarna inom Skara stift, liksom äfven annorstädes, har man vid dessa öfverläggningar funnit frågans tillfredsställande lösning endast kunna vinnas genom statens välvilliga mellankomst och understöd, och man har ansett rättvisa och billighet fordra, att, då staten lemna bidrag till aflönande af vikarier åt för sjukdom tjänstledige elementarlärare, enahanda hjälp äfven måtte komma för tillfällig sjukdom otjänstbare folkskolelärare till del. Derfor har ock från en af stiftets lärareföreningar framställning till oss blifvit gjord, att vi måtte i Riksdagen väcka motion om beviljande af årligt anslag för bidrag till vikariens aflöning vid ordinarie folkskolelärares eller lärarinns sjukdom.

Då vi finna denna begäran i hög grad behjertansvärd, så hafva vi för vår del icke tvekat att nu fästa Riksdagens uppmärksamhet på den brydsamma ställning, hvori en folkskolelärare försättes, om han i följd af iråkad sjukdom måste af sin redan förut ganska knappa lön ensam bekosta sin vikaries aflönande. Mot anspråket på statens mellankomst till folkskolelärares understödjande i dylikt fall kan visserligen den befogade invändningen göras, att denne icke, såsom elementarläraren, är en statens, utan kommunens tjänsteman och sålunda bör i främsta rummet hos kommunen söka den hjälp, han under slika omständigheter behöfver. Men det är nog samt känt, att i sådant fall hjälpen oftast komme att uteblifva, vare sig på grund af kommunens oförmåga eller bristande goda vilja. Och ehuru statens årliga bidrag till folkskolelärares aflönande visserligen redan förut uppgår till en högst ansenlig summa, så torde dock det ytterligare anslag, som nu ifrågasättes, icke kunna anses vara af den betydelse, att det skulle särdeles hårdt betunga statens budget, men deremot vara till synnerlig hugnad och hjälp för sjuke och nödstälde skollärare. Det är alltså i egentlig mening ett barmhertighetsverk, vi begära, att staten med detta anslag måtte utöfva, och vi tro, att staten bör och kan för ett så ädelt syfte bevilja hela det för ändamålet nödiga anslaget, utan att göra detsamma beroende af något sådant vilkor, som att kommunen skulle efter viss proportion deri deltaga; ty vi befara, att, med ett sådant vilkor, det med anslaget afsedda ändamålet skulle mången gång visa sig förfeladt.

Beträffande storleken af statens bidrag till aflönande af vikarie åt för sjukdom tjänstledig folkskolelärare hafva vi tänkt oss detta lämpligen böra bestämmas till femtio kronor för månad; och för bidragets utbekommande torde böra stadgas, att ansökningen, vitsordad af vederbörande skolråd och folkskoleinspektör, skall åtföljas af läkarebetyg, som angifver

sjukdomens art samt den tid ordinarie läraren derigenom förhindrats att sin tjänst utöfva. Likaledes anse vi, att bidrag till vikaries affönande icke må tillgodokomma den ordinarie lärare, som lider af obotlig sjukdom, ej heller den, hvars sjukdomsförhinder varit inskränkt till kortare tid, än hel månad.

Hvad åter vidkommer den anslagssumma, som efter nu föreslagna beräkningsgrund af femtio kronor för månad skulle erfordras till bestridande af vikariearfvoden åt alla dem, som sålunda förestode sjuk ordinarie folkskolelärares tjänst, så måste vi beklaga bristen på nödigt statistiskt material, för att kunna grunda vårt förslag på så tillförlitliga och exakta uppgifter, som vi skulle önskat. Emellertid hafva vi fått oss meddelade statistiska uppgifter angående dylika sjukdomsfall inom Skara stift, upprättade af detta stifts folkskoleinspektörer. Och som förhållandena torde gestalta sig temligen lika annorstädes i riket, bör man med uppgifterna för Skara stift kunna leda sig till en någorlunda tillförlitlig siffra så väl beträffande antalet sjukdomsfall bland rikets samtliga folkskolelärare och lärarinnor, hvarigenom tjänstens uppehållande genom vikarie påkallats, som ock beträffande storleken af det statsanslag, som för här ifrågasatta ändamål skulle behövas. Enligt dessa af vederbörande folkskoleinspektörer lemnade uppgifter har inom Skara stift under de fem sista åren bland stiftets 385 ordinarie lärare och lärarinnor antalet sjukdomsfall af sådan art, att vikarie för längre eller kortare tid behöft anlitas, utgjort omkring 4 årligen, eller i medeltal en procent. Det anslag, som sålunda skulle för ändamålet af allmänna medel erfordras, torde, äfven om sjukhjälp antages för helt år utgå för hvar och en här beräknad sjuk, ej behöfva årligen öfverstiga 16,000 kronor, då rikets hela lärarepersonal utgör omkring 4,000. Skulle emellertid procenten af sjukdomsfall bland rikets samtliga folkskolelärare möjligen ställa sig något högre, än statistiken för Skara stift angifver, så synes oss anslaget böra för säkerhets skull beräknas till 20,000 kronor samt i staten uppföras såsom förslagsanslag.

De skäl, vi här nu framlagt, synas oss vara så behjertansvärda, och de beräkningar, hvarpå vårt förslag grundats, så pass tillförlitliga, att, efter vårt förmenande, Riksdagen icke bör hysa betänklighet att redan nu bevilja det anslag, vi äska; men skulle så vara, att Riksdagen finner hela frågan ännu för litet utredd, för att kunna bifalla vår motion i det skick, den nu föreligger, så våga vi dock åtminstone hoppas, att densamma af Riksdagen må anses vara förtjent af så stor uppmärksamhet, att Riksdagen vill besluta affåtande till Kongl. Maj:t af en skrifvelse i motionens syfte med begäran om utredning och förslag i frågan till nästa Riksdag.

Emellertid tillåta vi oss nu föreslå:

att Riksdagen måtte för år 1891 ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag å 20,000 kronor att användas såsom bidrag med högst 50 kronor för månad till aflönande af vikarie för ordinarie lärare eller lärarinna vid rikets folkskolor, hvilken på grund af genom läkarebetyg styrkt, icke obotlig, sjukdom varit under minst en månad oförmögen att sin tjenstgöring sjelf bestrida, och hvars ansökan om sådant understöd är vitsordad af vederbörande skolråd och folkskoleinspektör.

Om remiss till statsutskottet anhålles.

Stockholm den 25 Januari 1890.

A. W. Nilson,

Representant för Lidköping, Falköping och Hjo.

Carl Persson,

Riksdagsman för Wartyfta och
Frökinds härader.

Häruti instämma:

J. Smedberg,

fr. Redvägs härad.

P. Svensson.

Riksdagsman för Ås och Gässened.
